

Képrejtvény:

Megfejtési határidő 1904 december 11.

8. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számítási kérdés: Eredetileg 10 utas volt. 220 : 10 = 22, 220 : 11 = 20. — **Történelmi kérdés:** Artesir (I. Artaxerxes) 226-ban Kr. u. — **Irodalom-történelmi kérdés:** Kézainál; nyolc szótagú. — **Képrejtvény:** Nem ismeri a hálátlanságot az, aki elfelejti a maga jótetteit.

Helyesen fejtették meg: Furgyik Kálmán, Beyer Oszkár, Balázs Károly, Bedő Rezső, Ungár Sándor, Ámon Károly és József, Pálffy Aladár, Echerdt Elek, Burián Géza, Milutinovits Corinna, ifj. Várady Miklós, Lázár Lajos, Hollós Kornél, Némethy Károly, a debreceni országos tanító árvaházi nagy fiúk, Kőrössi Gyula, Rosemberszky Ödön, Fülöldy Sándor, Schaffer László, Brummer Imre, Bella Gábor, Havas Péter, Jókay Miklós Mór, H. Nagy Jenő, Fiblinger Ernő, Lefkovits Vilmos, Szabó Gyula, Buczko Pál, Kormos Zoltán, Weisz Sándor és Fülöp, Grosz Sándor.

A kitűzött könyvjutalmat (Baksay Sándor: Dáma) Rosemberszky Ödön főgimn. III. o. t., budapesti előfizetőnk (Irányi-utca 18.) nyerte meg.

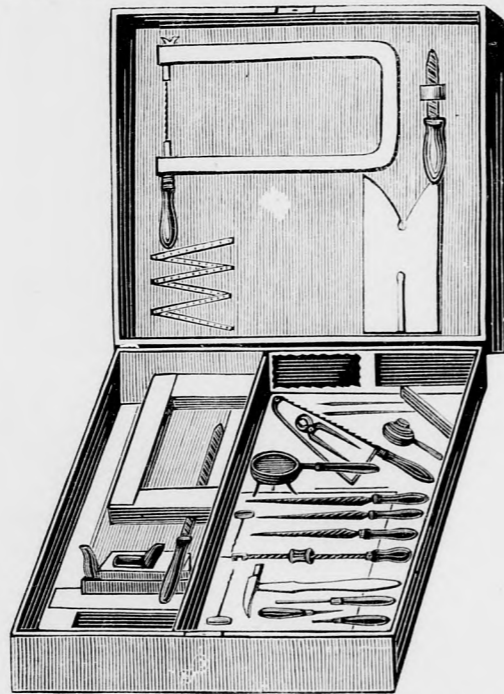
SZERKESZTŐI TELEFON.

Egy előfizető. («Beszéd a természethez.») Mielőtt verset írna, lényeges dolog, hogy tanuljon meg helyesen írni. Így többek között «bírálatot» kér tőlünk versére, melyben a «rezgő sárga levél hűdögöl». Hát ez sok egy jóból Ha ön e fajta beszédet intéz a természethez, attól félünk, hogy a természet nem hallgatja meg. — **B. I.** Hát te miért nem szólalsz meg? Várom azt a régóta kilátásba helyezett levelet. — **P. M.** Elolvassuk és válogatunk belőlük. Ugy vesszük észre, hogy van használható is. — **Spektátor.** 1. Annak van igaza, aki az olasz eredetivel hasonlítja össze. Ilyen vitás kérdésekben forduljanak a szaktanárhoz, ő készséggel ad felvilágosítást s örövendeni fog, hogy érdeklődnek az ő tárgya iránt. 2. A hosszú lélegzetű dolgoknak nem vagyunk barátai, a tétel különben sem középiskolai tanulóknak való. — **D. F.** (Budapest). 1. A helyet még nem határozták meg. 2. Korai volna most folyamodnia. 3. Érettségi vizsgálat kell ahhoz is. 4. Az illető középiskola igazgatóságához kell a folyamodványt intézni. Ugyis oda j küldik le véleményadás céljából. — **Bélyeggyűjtő.** Közvetítésre a legjobb akarat mellett sem vállalkozhatunk. Forduljon valamelyik bélyeg-elárúítóhoz. — **Könyvbarát.** A szerkesztőnknek «Aranyos kód» című könyve a Franklin-Társulat kiadásában jelent meg s minden könyvkereskedésben kapható. — **Országos tornaverseny.** Ugy halljuk, hogy május második felében lesz. A tornatanító majd a kellő időben megtudja s lesz idejük arra, hogy előkészüljenek. — **Önképzőkör.** Ismertessen valamely szép munkát, melyet esetleg a kör tagjai még nem ismernek, olvasson fel abból egyes részleteket. Okosabb és tanulságosabb lesz, mint eredeti művek írása, vagy

félóráig tartó bírálgatás olyan műről, melynek veleje nincs. — **L. B.** (Nyiregyháza). Tudósításod elkészett. — **N. F. K. Gy.** (Kis-Kun-Félegyháza). A félév végéig tart. — **E. E.** (Szeged). Kőrösi Rejtvényeid nem közölhetők. — **E. E.** (Szeged). Kőrösi Csoma Sándorról Jancsó Benedek írt hosszabb tanulmányt; a munka lapunkban jelent meg. — **Hj. V. L.** (Budapest). Rejtvényedeket közöljük. — **W. I. I.** Még nem tudjuk. 2. Küldd be, látatlanba nem mondhatunk róla ítéletet. — **E. E.** (Nyiregyháza). A közlésre szánt rejtvények mindegyikét külön darab papírosra kell írni. — **Kuzma Albert és Nord Frigyes** a rejtvények megfejtését későn küldték be, azért maradt ki nevek a megfejtők közül. — **H. P.** (Abony). A bekötési tábla ára 1 kor. 60 fill. — **B. Cs.** (Nagy-Károly). 1. «Ágnes asszony» históriáját a való életből merítette Arany János. Geszten lakott egy mániás parasztszöny, ki mindig lejárta a folyóra, hogy tisztára mossa ruháját. Ezenkívül Macbeth is nagy hatással volt e ballada keletkezésére; arra a jelenetre gondolunk, mikor Lady Macbeth kezét tördelve a vérfoltot látja.

LOMBFÜRÉSZ MUNKA

a legkedvesebb foglalkozása a tanuló ifjúságnak, ha leckejét már elvégezte. Fejlesztí izlését és játszva nagy közügyességre tehet szert, s a mellett pompás szórakozást nyújt. Nem kell hozzá mester, mindenki magától megtanulja! Ilyen kazettában egy valóságos kis műhely van berendezve és különböző nagyságban kaphatók. Kérjétek azonnal egy levelezőlapon képes árjegyzéket, melyet ingyen küldök meg.

És kérjétek karácsonyra egy ilyen, mert szüleiteknek is csak örömet szereztek, ha tanulságos dologgal töltitek el az időt. Lombfűrész szerszámok, fényezett dobozban:

Tartalma	1.	2.	3.	4.	számu darab
Ára	7.-	10.-	15.-	20.-	korona
Rekesszel	8.-	11.60	16.40	21.60	*

Kaphatók még ugyancsak nálam faégetéshez, fafaragáshoz és fametszéshez való szerszámok is. Mindezekhez több mint 4000 szebbnél-szebb minta.

FISCHER LÁSZLÓ

lombfűrész és műkedvelő szerszám különlegességek üzlete, Budapest, IV. Károly-utca 1., 8. sz. bolt.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre ... 4 kor. 80 fill.		IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.		Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	

COPPERFIELD DÁVID
ÉLETE ÉS VISZONTAGSÁGAI.

Irta Dickens Károly.

11

Az ifjúság számára átdolgozta Mikes Lajos.

XV.

Micawber úr anyagi zavaraiiban végül beállt a válság, s egyszer korán reggel letartóztatták és bevitték a King's Bench-fogházba, az adósok börtönébe. Micawberné pár nap múlva, miután a lakásberendezést eladta, a gyerekekkel együtt szintén behurcolkodott urához a fogházba s az én számomra bérelt egy kis szobácskát a falakon kívül, nagy megnyugvásomra a fogház közelében, minthogy Micawberék meg én a közös nyomorúságban sokkal jobban összeszoktunk, hogysem elválhattunk volna.

Mindeközben tovább végeztem a Murdstone és Grinby cégnél régi durva munkámat, a régi durva társaságban, s azzal a régi érzéssel, hogy érdemtelenül aláztak le. De életem továbbra is titkolt boldogtalanságban telt; továbbra is egyedül viseltem a terhét, csak önnönmagamra támaszkodva. Az egyedüli változás, amiről tudok, az volt, hogy egyre jobban lerongyosodtam.

Micawber úrék gondjainak a súlyától azonban jórészt szabadultam, mert egynémely rokonuk vagy barátjuk vállalkozott rá, hogy segít rajtuk akkori szorultságukban, s ennél fogva sokkal kényelmesebben telt az életük a fogházban, mint hosszú idő óta a fogházon kívül. Velök szoktam reggelizni, s este is rendszerint visszamentem hozzájuk a fogházba, fel s alá járkáltam a szobában Micawber úrral, vagy beszélgettem Micawberné asszonnyal. Tudta-e vajjon Murdstone úr, hogy, éltem, nem tudom, mert a

Murdstone és Grinby cégnél soha sem említettem Micawberékat.

Micawberné közölte velem egy este, hogy a rokonság tanácsa folytán az ura a fizetésképtelen adósokról szóló törvény alapján szabadlábra helyezését kérelmezte, ami rövidesen be is fog következni.

— Akkor aztán, — mondotta Micawber úr, aki szintén jelen volt, — nem kételkedem, hogyha a jó Isten is úgy akarja, többre viszem majd a világban, s egészen új életet kezdek.

— Hogy-hogy, Micawber úr? — kérdeztem résztvevően.

— A feleségem rokonai azt kívánják, — felelt Micawber úr, — hogy családotul Plymouthba költözzem, ahol valószínűleg alkalmazást szereznek majd a számomra a vámhivatalban.

E beszélgetés után nemsokára távoztam. Fájdalmasan érintett nagyon az a gondolat, hogy nemsokára el kell szakadnom Micawber úréktől, s akkor éjszaka, miközben álmatlanul hevertem ágyamban, merült fel lelkemben először az a gondolat, mely később szilárd elhatározássá ért bennem.

Hogy szabadulásomra nincs reményem, ha csak magam meg nem szabadítom magamat, azt nagyon is jól tudtam. Murdstone kisasszonyról ritkán hallottam csak, Murdstone úrról pedig soha; de egyetlen egyszer sem történt a legkisebb célzás sem arra, hogy valamikor más is lehet még belőlem, mint az a közönséges igavonó barom, amelynek a színvonalára rohamosan lefelé sülyedtem.

Alig egy hét múlva Micawber urat csakugyan szabadlábra helyezték, s úgy volt, hogy pár nap múlva indúl az egész család Plymouthba. Addig abban a házban béreltek lakást, ahol én laktam,

s Quinion úr, miután értesült Micawber úrék közeli elutazásáról, közölte velem, hogy ezennél Tippnél fogok lakni, a targoncánál, aki nős ember volt, s akinek volt egy kiadandó szobája.

A hátralevő pár nap alatt együtt töltöttem az estéimet Micawber úrékkal, s azt hiszem, még jobban megszerettük egymást, amint telt az idő. Az utolsó vasárnap meghívtak ebédre, s vesepecsenyét ettünk almamártással, meg puddingot. Emlékeül vettem egy kis tarka falovat a kis Micawber Wilkinsnek, — ez a fiú volt, — s egy babát a kis Emmának.

Nagyon kellemes napunk volt, bár valamennyien igen érzékenyen gondoltunk a közeli elválásra.

— Kedves fiatal barátom, — szölt Micawber úr, — én öregebb vagyok, mint maga; van némi tapasztalatom, s jó szívvel meghallgathatja a tanácsaimat. Az egyik tanácsom az, hogy amit megtehetsz ma, ne halaszd holnapra. A másik tanácsom pedig az a tapasztalás, hogy húsz font évi jövedelem és tizenkilenc font évi kiadás egyértelmű a boldogsággal. Húsz font évi jövedelem és huszonegy font évi kiadás egyértelmű a nyomorúsággal. Tanácsaimat annál érdemesebb megszívlelni, mert én magam soha sem éltem velök, s így lettem az a szerencsétlen ember, akit maga előtt lát.

Biztosítottam róla, hogy tanácsait lelkembe zárom, bár fölösleges volt erről biztosítanom, mert szavai láthatóan megindítottak.

Másnap reggel a postahivatalban találkoztam az egész családdal, s vígasztalan szívvel néztem, hogy ülnek föl helyeikre, kívül a koci hátlóján.

— Copperfield úrfi, — szölt Micawberné, — Isten áldja meg! Tudja, hogy sohse felejttem el.

— Copperfield! — szölt Micawber úr, — Isten vele! Sok szerencsét és boldogságot. Ha a tűnő évek során arról győződhetném meg, hogy elhibázott életem intő példakép lebegett maga előtt, akkor azt érezném, hogy nem egészen hiába foglaltam el más ember helyét itt a földön. Isten áldja meg!

A koci megindult, s egy perc múlva eltűnt előlem a Micawber-család. Én pedig indultam a Murdstone és Grinby céghez, hogy megkezdjem fáradságos napi munkámat.

De nem azzal a szándékkal, hogy még sok további fáradságos napot töltsék ott. Nem. Elhatároztam, hogy megszököm. Hogy elmegyek

vidékre, egyetlen élő rokonomhoz, széles e világon, s elmondom történetemet Betsy nének.

Ez volt az a gondolat, amelyet már említettem, s amely szilárd elhatározássá érlelődött lelkemben. Nem tudom, hittem-e, hogy elhatározásom reménnyel kecsegtet; de annyira beleéltem magam, hogy mindenáron meg kellett valósítanom.

Mivel nem tudtam pontosan, hol lakik Betsy nénem, hosszú levelet írtam Peggotty-nak, s mellesleg ezt is megkérdeztem tőle, ha emlékszik rá. Megírtam továbbá azt is, hogy valami különös alkalom folytán szükségem volna egy fél guineára, és ha kölesön adhatná ezt az összeget addig, amíg módomban lesz visszafizetni, nagyon lekötelezne. Annak idején megmondom majd azt is, mire kellett.

Peggotty válasza nemsokára megérkezett, s mint rendesen, csupa szerető gyöngédség volt. Mellékelte a fél guineát, s azt írta, hogy Betsy nénem Dover táján lakik, de hogy magában Doverban-e, vagy Landgateben, vagy Folkestoneban, azt ő sem tudja. De mikor az egyik munkásunk felvilágosított, hogy mind a három hely egymás tőszomszédságában van, úgy vélekedtem, hogy célom eléréséhez ennyi éppen elég, és föl tettem magamban, hogy a hét végén útra kelek.

Mivel talpig becsületes fiú voltam, az volt a véleményem, hogy kötelességem szombat estig a Murdstone és Grinby cégnél maradnom; s mivel megérkezésemkor előre megkaptam egy heti béretem, a szokott órában nem szabad jelentkeznem az irodában a fizetésemért. Különösen ez okból kértem kölesön a fél guineát, hogy legyen miből fedeznem az útiköltséget. Így aztán mikor a szombat este megérkezett, s ott vártunk valamennyien az árúraktárban a fizetésünkre, Walker Misit kézen fogva félrehúztam, s arra kértem, hogy mikor rám kerül a fizetés sora, mondja meg Quinion úrnak, hogy elmentem átszállítani a ládámat Tippékhez; azután utoljára jóéjszakát kívánva Lisztes Krumplinak, elszaladtam.

A ládám régi szálláson volt, a folyó túlsó partján, s mialatt szállásom felé siettem, körül néztem, nem találok-e valakit, aki segítsen elszállítani a postahivatalba.

A Blackfriars-úton, az Obelisk táján egy gólyalábú legény állt egy üres kis szamaras targonca mellett. Megálltam előtte, s megkér-

deztem, nem vállalkoznék-e egy láda elszállítására.

— Miféle láda az? — kérdezte a legény.

Megmondtam, hogy az én ládám, s hogy hat pennyt adnék neki, ha az utca végéről elszállítana a Doverba induló postakocsihoz.

— Meglesz a pénzért! — szölt a gólyalábú, s szó nélkül felugrott a targoncájára, s olyan vágatásnak eredt, hogy alig győztem lépést tartani a számmal.

Fölveztettem a szobámba, amelynek búcsút mondtam, s levittük együtt a ládát a targoncára. A cimkártyát, amely előre elkészítve a zsebemben volt, nem akartam ott mindjárt ráilleszteni, nehogy a házbeliek közül megsejtsen valaki, mi-ben fő a fejem, és ott fogjon. Azt mondtam hát a legénynek, hogy nagyon szeretném, ha megállna egy percre a King's Bench-fogház tüzfalánál. Jóformán ki sem mondtam még ezt a pár szót, úgy elvágatott, mintha ládástul, targoncástul, szamarastul esze ment volna. S nekem egészen elfulladt a lélegzetem a futástól és a kiabálástól, mikor a kijelölt helyen utólértem.

Izgalomban és fölhevülésemben a cimkártyával együtt kirántottam a zsebemből a fél guineámat is. Biztosság okáért a fogam közé szoritottam a pénzt, mialatt a kártyát ráerősítettem a ládára, mikor egyszerre csak azt éreztem, hogy a gólyalábú erősen meglökött az állam alatt, s láttam, hogy a fél guineám a számból a markába repült.

— Ejha! — szölt a legény, galléron ragadva. — Ez a rendőrséghez tartozik, mi? Szökni készülsz, úgy-e? Gyere csak szépen a rendőrségre!

— Adja vissza, kérem, a pénzemet, — szöltam nagyon megrettenve, — és eresszen el.

— Gyere csak a rendőrségre! — szölt a legény, s erőszakosan a számára felé vonszolt. Egyszerre csak felugrott a targoncára, ráült a ládámra, s azt kiáltva, hogy egyenesen a rendőrségre hajtat, még gyorsabb vágatásnak eredt, mint az imént.

Utána iramodtam oly gyorsan, ahogy csak bírtam, de kiáltani nem mertem. Legalább húszszor fenyegetett az elgázolás veszedelme. Hol eltűnt, hol előkerült, hol megint eltűnt előlem. Végig vágtak ostorral, rám kiáltottak. Elvágódtam a sárba, újra felugrottam. Végre kábultan a félelemtől s a hőségtől, és attól tartva, hogy fél London talpon van már, hogy elfogjanak,

szabadjára engedtem a legényt, hadd menjen a ládámmal meg a pénzzel ahová akar; s lihegve, zokogva, de soha meg nem állva, Greenwich felé indultam, mert tudtam, hogy ez a doveri országút mentén van.

(Folytatása következik.)

KÉT OÁZ.

Szülőfalunktól elszakadtunk
S a sors a városba vetett.
Örök sürgés a csönd helyébe,
A virág helyébe kövezet.

Megemlékezni kis falunkról
Az ember itt biz' rá sem ér,
Lázás munkára egyre űzi
A fekete gond: a kenyér.

Csak éjjel, hogyha bontja álmot
Fölöttünk színes szárnyait,
Látjuk rég elhagyott falunkat:
Ni, ott az utca, völgy csalit!

Örök munkában múlnak évek
S csak húzzuk az élet igát,
De álmunk mindig visszatér
A kis faluba oda át.

De nem látjuk már jól az erdőt,
Nem emlékszünk utcánkra sem,
S a jó barátok arca, hangja
Szint' elmosódik csöndesen.

Évek múltán már nem marad más,
Mint két örökké zöld oázis:
A régi, kopott, szürke templom
S a nádfedett szülői ház.

Ó, hányszor téved oda lelkünk!
S magunk se tudjuk, hogy lehet:
Szívünkbe lopja egy-egy illat,
Egy szó, egy pusztá lehelet.

Egy pillanat és elsuhan már,
Egy pillanat s már vége van,
Még meg se tudtuk mért jelent meg,
Még meg se tudtuk s elsuhan.

Felcki Sándor.

ÁLLATOK DÉDELGETÉSE.*

Irta Hanusz István.

Gibraltárban a kopár sziklák odúiban élő török majmok (Inuus caudatus) úgy őrzi, védi az angol hadi parancsnokság, kétségkívül felsőbb rendeleltre, mint drága, törékeny kincset, hogy Európa eme még megmaradt különlegessége onnan ki ne pusztúljon. A gibraltári majomnak minden szabad, mint a becézett gyermeknek, a narancsfát ott nem ők ültetik, de a gyümölcseit ők tékozzolják. Azok a kövek, melyeket játszás közben legördülésre indítanak, sok kárt okoznának az alatt épült városban, de a baj elhárítása kedvéért erős fölfogó falat épített a parancsnokság, hogy a majmok kedvtelését ne korlátolja. Történt, hogy egyik vén lator rákapott a kaszárnyára, ott lopásokat vitt végbe, elcsípték őt, büntetésül lefogták, megittatták rummal, hogy máskor ne jőjjön. Kialudta a gonosz a mámort és elszökött, de harmadnapra előjött, elkövetett mindenféle impertinenciát, csak hogy megint lefogják és leitassák, de biz akkor egyszerűen kitették a szűret.

Annyira megy Angliában az állatvédelem, vagy szinte állatimádás, hogy látni mülabú kutyákat, mint Strafford grófé is, amely kaucuk lábát hord. Piermont Morgan pedig újfundlandi kutyájának üvegszemét csináltatott, mert az az egyiket macskával való lovagias ügy elintézésében elvesztette. Middlessex lord a szentbernát-hegyi kutyájának műfogakat rakatott, 1000 frtba került 24-nek a betétele aranyozott platina hegygyel. A legmagasabb ár, mit ott kutyáért adtak, 5640 frt volt, de már 1899-ben egy foxterrier eb 7000 frtért kelt el. Egy skót fajkutya (colliet) 1889 áprilisban 60.000 márkán cserélt gazdát. Jó volna tudni, mi ér abban a bundásban 36.000 frtot?

Edward angol király Sach nevű tascóeibe 1903-ban öt napi betegség után elpusztult; a király annyira szerette, hogy napjában kétszer is megnézte és a leghíresebb veterináriusokkal iratott neki recipéket. A király megkönnyezte és eltemettette, mert 1900 óta ez a kutya volt mindenütt hű kísérete. 1902-ben Earl állatfesto kisasszonnyal az arcképét elkészíttette. Előbb öt évig egy Péter nevű francia buldogga volt, az mindig az ajtaja előtt aludt. Ez megvakult.

* Ezt a rendkívül érdekes cikket Lendl Adolf «Természet» című folyóiratából vettük át.

Utána az orosz cár ajándékából egy Beatie nevű szép fehér kutyája volt, de azt Homburg fürdőn kocsai gázolta el. A híres Sach-ot Irland kormányzója, Dudley lord ajándékozta a királynak 1900-ban.

Sehol sincs oly jó dolga a kutyának, mint Konstantinápolyban. Ott adót nem fizet, szájkosarat nem kap; gazdája nincs, akinek hűség-gel tartozzék, él szabadon és nem igen vesz meg; barangol pedig ott közvédelem alatt vagy 100.000 darab. Macedoniában és Bulgáriában van kutya-ünnep, mikor a legforróbb nyári napokban a kutyákat ütlegelni szokták; a három nap alatt azok koplálnak és ijedten szétszaladnak, a negyedik napon visszaesalogatják őket házőrzésre és azt tartják, hogy ez a módszer megmenti a kutyákat a megvesztéstől.

Kutyatemető Wiesbadenben is van és a sírköveken nem egy koszorú. Leunis természetbúvár azt mondja, hogy az ember legnagyobb hódítmánya a kutya; de viszont mondható: a londoni és wiesbadeni ebeknek hódítmánya az ember.

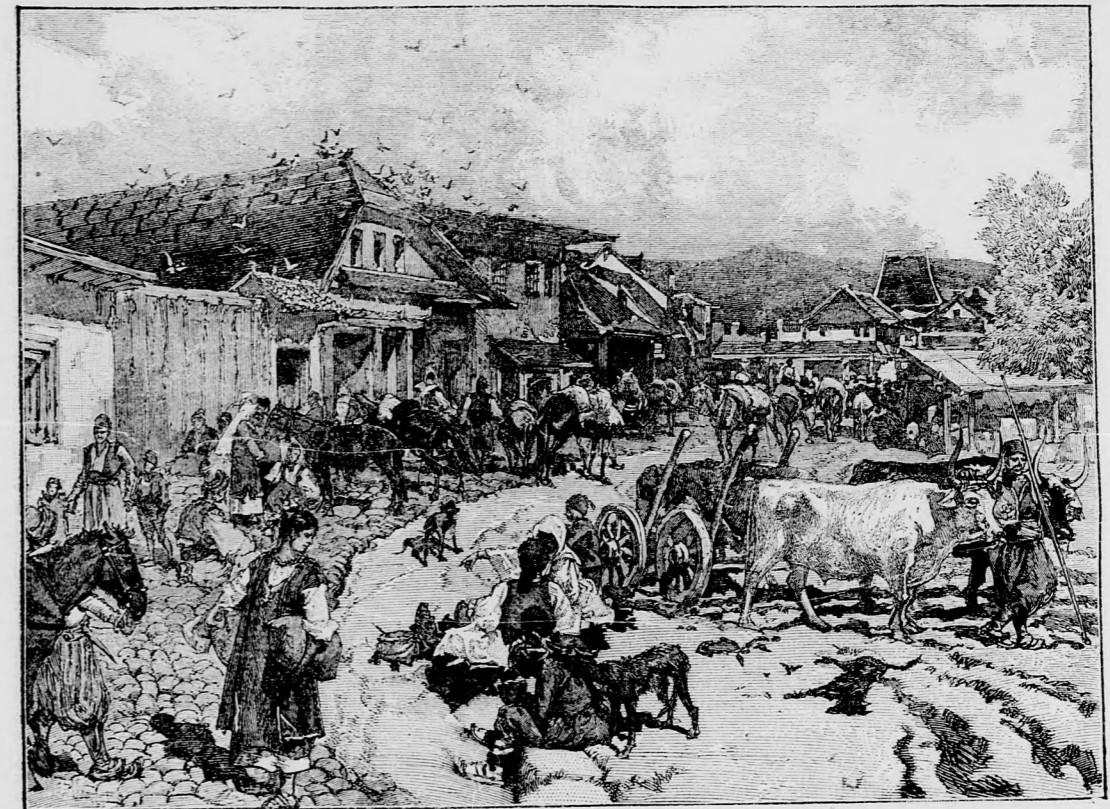
Varsóban egy öreg orosz előkelő nő annyira rabja az ebkedvelésnek, hogy Varsóban 20 kutya részére, 40 kutya részére pedig a birtokán, Siedleceen alapított menedékházat, hol azok élelmezést, ruházatot, fekvőhelyet, fűtést, világítást kapnak megfelelő gondozással. Mikor ez az úrnő születése 60-ik évfordulóját ünnepelte, mindenik kutyája részére vattával bélelt selyempaplant adott és 25.000 rubeles alapítványt tett a két menedékház biztosítására. A cselédeknek ajándékozott ekkor f, enként 20 kopeket és kikötötte, hogy az ebeit jól gondozzák. Pedig a kutya sok betegség terjesztője. Ilyen a veszettségen felül a gümőkór, melyet legelőbb a szobai ebek kapnak el és terjesztik azt tovább az emberre is. Ilyen kivált a galandféreg-betegség, mely Izlandban szinte járványos. Nem esoda, mikor ott minden 100 emberre 28 kutya jut, 36 szarvasmarha és 488 juh és ezek együtt élnek télen az emberrel. A galandféreg (Echinococcus) azokban az állatokban él, de egész fejlettségre az emberben jut. Nálunk is talált Imrédy orvos 15 esetet, Korányi professzor pedig 31-et hamarjában.

Helyes is volt annak a new-yorki asszonyságnak a vállalata, aki kutyamosásra egy nagy teremben 14 fürdőkádat rendezett be és bérletet nyitott. Egy hónap leforgása alatt a helyiséget meg kellett nagyobbítani; 1903-ban már öt teremben 90 kád állt rendelkezésre, ahol még

nyirják is az ebeket, sőt a bundájukat bodorítják is. Ami a kutyák részéről az embert veszélyeztető bajok enyhítése mellett azt is jelenti, hogy nemcsak az óceánon innen virázkik a kutya-kultusz, de a magát nagyon józannak hirdető Amerikában is.

Hogy Londonban a Hyde-park tőszomszéd-ságában, Viktória Gate-ban állattemető van, nem rendkívüli, mert helyes egészségügyi szem-

tüzte célul. Párisban 1896-ban volt macska-kiállítás és Franciaország nagy emberei vezették a rendezését, Megnin akadémikus pedig könyvet irt «Barátunk a macska» címen. — Chaussegros francia nő két millió frankot hagyott 1900-ban a párisi állatvédő egyesületre, azzal a céllal, hogy inségre jutott macskákat segítse a kamatokból. Volt azóta macska-kiállítás Berlinben, Hamburgban, Drezdában, Münchenben,

BANJALUKAI VÁSÁR.

pontból is kívánatos, sőt megkövetelendő, hogy a gazdák az állatok kellő elföldeléséről gondoskodjanak; de azon méltán botránkozhatni meg, hogy ott éppen a szomorúfűzek, borostyánfa, geranium, narancsfa és koszorúk alatt márványemlékek jelölik a luxus-ebek sírját és a leggyöngédebb ömledések olvashatók azok fölött, aminőket ritka ember kap. E 600 □ m. temető némely sírján virág-vázában nefelejts és rózsá nyílik. Van ott kivétel-kép 1895 óta macska-ravatal is.

Anglia 1871-ben macska-kiállítást rendezett és azóta még vagy 30-szor; megalakult a Cat-Club (macska-kaszinó), mely a nemesítésüket

Prágában, 1902. decemberben pedig Budapes-ten.

Párisban ugyancsak számot tesz a kutya, amiről bizonyosságot tehet az a hirdetés is, mely úgy szól, hogy a kibocsájtója bármely kutya orrát 40 frankért megváltoztatja, 50 frankért pedig a buldogg külsejét a legharciasabb megjelenésűvé alakítja, 20 frankért művésziesen fordítja a kutya bozontos farkát, öt frankért annak a színét tetszésszerűtén át alakítja; ha pedig el kell azt pusztítani bármely oknál fogva, olesón eszközli szénsavval vagy kloroformmal, amely eljárás nem sok szenvedést ró a becézett állatra.

BOSZNIÁRÓL.

Képekkel.

Bosznia egyik legfestőibb vidéke Vranduk vára. Magas, meredek hegyoldal végén emelkedik, nem messze a Boszna folyótól.

Az egykor hatalmas erőd ma már romba dőlt. Félelmes hely volt ez egykoron s maga a vitéz Szavojai Eugen herceg se merete megtámadni boszniai hadjárata idejében. Jól tudta, hogy hiábavaló dolog volna e természetvéde hely ellen küzdeni s inkább elvonult mellette.

De 1697 óta nagyot haladt a világ. Az okku-

BOSNYÁK BÉG.

páció idejében már nem tarthatta magát Vranduk s az ágyúk és fegyverek csakhamar meghódoltatták az egykor büszke várat s a Szerajevo felé vonuló osztrák sereg gazdagabb lett egy győzelemmel.

Manapság már a robogó vonat és a tüszkölő automobil rohan el mellette, hogy hamarosan beérjen Bosznia belsejébe. A vasúti hálózat kiépítése igen elősegíté Bosznia kereskedelmét, iparát és egész közmívelődését, úgy, hogy már a keleti népek között igen jelentékeny helyet biztosítottak maguknak.

Vranduk vára régi templom- és zárdaromokra épült, mit külseje is mutat. A vár tövében elterülő falu, száználmas, pusztuló fészkek, alig 150—200 lakossal, kik mintha ide temetkeztek

volna, a két szirtfal közé, mely közt a Boszna örökös zúgása hallatszik.

Bosznia területe körülbelül 40,000 km.² Lakosainak száma másfél millió.

A közönséges nép nyáron fehér vászonruhát hord, efölött rendszeren bőrből való övet s barna posztó felöltöket.

A földmives nagy turbánt tesz a fejére s bokáig érő ráncos bugyogót visel. Cipője nincs, hanem ehelyett topánkát hord. Útra kávébarna, vagy bő, világoskék köpönyeget vesz magára s ilyenkor hosszú csövű puskáját sem hagyja otthon.

A nők öltözete a szegényeknél igen egyszerű; olyanformák, mintha csak zsákba bújították volna őket. A gazdagabbak ékszerekkel, himzett ruhákkal díszítik magukat.

Bosznia székhelye Szerajevo, a Mitaska patak mellett fekszik. Lakosainak száma 38,000. Iskoláinak száma jelentékeny, ipara, kereskedelme fejlődőben van s ezt a közeli bányák még inkább emelik.

Bosznia régi fővárosa Satiska volt, hol a ferenciek zárdájában több bosnyák király van eltemetve. Fontos helyek még: Jajca, Travnik, Novi, Magláj, Zvornik, Banjaluka és Bihác.

Mai számunkban több képet mutatunk be Boszniáról.

AZ ÉTERRŐL.

Mindnyájan, a kik természettannal már foglalkoztunk, tudjuk, hogy az egész világtért finom, rugalmas anyag tölti be, mely a testek molekulái között is helyet foglal. Ezt a feltételezett (hipotétikus) anyagot *éter*-nek nevezzük. Ezen az éteren kívül ismerünk még egy kémiai vegyületet is, melynek ugyancsak *éter* a neve. Ezt a vegyületet 1540-ben *Valerius Cordus* állította elő kénsavból és borszeszből; neve eleinte *oleum vitrioli dulce*, később *spiritus aethereus*, majd aztán *aether sulfuricus* volt. Képlete C_2H_5, O, C_2H_5 .

Ezt csak mellékesen említjük meg, mert bennünket most a másik, a feltételezett *éter* érdekel.

Mire való ennek az éternek a létezése? Vagy helyesebben mondva, mért kell ennek az anyagnak a meglétét feltételeznünk? Hisz nem is ismerjük! Nem látjuk, nem izleljük, szükségét sem érezzük.

A természettudomány kíváncsiskodásainkra

igen határozottan megfelel. Az *éter* meglétét azért kell feltételeznünk, mert a *teljesen üres tér* nem lehet semminemű hatásnak sem a közvetítője, átadója, tovatérjesztője.

Ha telefonálunk, akkor a hangot a két állomás között levő sodrony közvetíti; ha a földszintről a negyedik emeletre kiáltunk fel, akkor a levegő adja tovább a hangot.

Tehát látjuk, hogy itt is van még közeg, mely a hangot tovatérjeszti!

Éppen így vagyunk a fényvel is. Az égi testek fény- és hőhatását az *éter* nélkül nem tudnók megmagyarázni, mert akkor a Nap hevének és a Hold fényének valóban teljesen üres téren át, tehát minden közvetítő anyag nélkül, kellene hozzánk eljutni. Ezt pedig nagyon bajos elhinni.

Az *éterelmélet* azonban még igen ingadozó. Ezzel a hipotézissel (feltevással) csak azokat a tüneményeket szabad megmagyaráznunk, melyek nem kerülnek összeütközésbe más természeti törvényekkel. Eddigelé csak a hő- és fénytüneményeket tudták az *éterelmélettel* megmagyarázni.

Az *étert* tehát a legtöbb természethúvár elfogadja, s úgy bánnak vele, mintha egész bizonyossággal léteznék. *Euler*, ki a fénytán terén szerzett magának hallhatatlan nevet, kiszámította a fényrezgésekből, melyeket valószínűknek tartott, hogy az *éter* a levegőnél 39×10^7 -szer ritkább és 1278-szor rugalmasabb. Az *éter* abszolút sűrűsége köbcéntiméterenként 10—22 grammnál kisebb nem lehet.

A munka, az energia a mai természettudomány alapja. A sugárzó energia segítségével a fény, hő, elektromosság és mágnesség tüneményeit magyarázzuk meg s különösen azóta terjedt el az *éterelmélet*.

Miként a hanghullámok nem terjedhetnek egyik helyről a másikra, ha azon a távolságon nincsen levegő, épúgy nem érhetnek a hő-, fény-, elektromos- és mágneses-hullámok egyik ponttól a másikra. A közvetítő közeg itt nemcsak a levegő, hanem a levegő részecsei között levő *éter* is.

A hővezetés is kisugárzás. Kisugárzás molekuláról molekulára a közöttük elhelyezett *éter* segítsé-

gével. Már *Tyndall*, a hőelméletéről neves tudós is észreveszi az *éter* meglétét, de még nem nyilatkozik egész határozottan. Azt mondja, hogy légkörünket még egy második, finomabb légkör is átövezi; ez nemcsak az atomokat köti egymással össze, hanem a csillagokat is.

Mindezekből azt látjuk, hogy az *éter* fura egy anyag, ha ugyan ennek szabad neveznünk. Az a kérdés toltul elénkbe, hogy mi is az *éter*? Gáznak tartjuk-e vagy talán folyadéknak? Erre a kérdésre még máig sem tudtak határozott feleletet adni a természetbúvárok s így bizony az *éterelméletet* is igen sokszor kétségesnek tartják.

Poincaré azt mondja, hogy az *éter*-kérdés

BOSNYÁK CSALÁD.

jobban mondva az *éter* megléte vagy meg nem léte, nem nagyjelentőségű a természettudósra nézve. A fődolog az, hogy a tüneményeket helyesen magyarázzuk meg, még pedig úgy, mintha az *éter* megvolna. Így azután a legbonyolultabb jelenségeket is egyszerű módon fogjuk megérteni.

Bertrow természettudós már sokkal hevesebben támadja meg az *éterelméletet*. Azt hiszi, hogy eljő majd a nap, mikor az *éter* meglétét, mely úgyszólván se hús, se hal, elfogják vetni. Mert minél inkább gyarapodik tudásunk, annál kevésbé helyezkedik bele az *éter* magyarázataink sorába. Mindig újabb és újabb terheket rakunk fejére, míg egyszer csak egy szép napon ezek súlya alatt össze fog roskadni.

Hertz, a jeles természettudós ellenben éppenséggel másképen vélekedik e tárgy felől. A német természettudósok és orvosok 62-dik gyűlésén igen érdekes felolvasást tartott, melyben a természettudományok ezzel a nagy rejtélyével foglalkozik. Nagybecsű értekezését ekképen fejezte be:

«Úgy látszik, hogy ez a kérdés hova-tova mindenek fölé kerekedik. Azt gondoljuk, hogy az éter megismerése nemcsak az egykori *imponderabiliákról* világosítana fel bennünket, hanem a régi anyagokról is és azok belső tulajdonságairól. A mai természettudomány már nem messze áll attól a kérdéstől sem, hogy a mindenség, úgy amint van nem keletkezett-e az éterből?»

Mik azok az imponderabiliák, melyekről Hertz említést tesz? Ezek mérleggel meg nem mérhető anyagok, melyekről a természettudós hajdanta épen annyit tudott, mint manapság az éterről. Ez is csak feltételezett anyag volt, melylyel a természeti tűneményeket akarták megmagyarázni. Ez szolgált az éterelmélet előtt a hő-, fény-, elektromos- és mágneses-tűnemények megmagyarázására.

E régi felfogás azt tanította, hogy a hő elektromosság és mágnesség és *Newton* elmélete szerint a fény is ilyen súlytalan anyagok, imponderabiliák voltak.

A modern természettudomány ezt a feltevést elvetette, különösen az energia törvényének felfedezése óta, mely a felsorolt tűneményeket egy energia (munka) különböző nyilvánulásainak tekintti. (Lásd lapunk múlt számát!)

Az éterkérdés a természettudomány eldöntetlen kérdése, mely még mindig feleletre vár. Meglehet, hogy nemsokára az imponderabiliák sorára jut ez is.

A haladó kor erre is hamarosan meg fog felelni.

O. I.

A CIRKUSZ-KIRÁLY.

Írta Krúdy Gyula.

11

Még néhány puskadurranás és egy csomó török katona rohan hanyatthomlok a porondra. Fegyvereiket kétségbeesetten elhányják és könyörögve fordulnak a függönyök felé, ahonnan dobpergés és fülrepszó csinadratta közepette egy méltóságteljes lovas alak léptet ki, nyomában macedon felkelők, akik az imént megverték a török katonaságot.

A lovas alaknak hosszú fehér szakála van és öve tele törrel, handzsárral, mint akár Spasov vajdának. A felkelők mind roppant harcias, vitézi magatartást tanúsítanak. Fegyverüket kezükben tartva, sem jobbra, sem balra nem néznek.

A lovas, akiről könnyen kitalálhatjuk, hogy senki más, mint Burberry, miután övé a legfontosabb szerep, megáll a porond közepén és fejdelmi mozdulattal maga elé inti az egyik kegyelemért könyörgő törököt.

Némajátékban szokatlan ugyan a beszélgetés, de Burberry úr tudja, hogy éppen az tetszik a publikumnak, ami rendkívüli.

— Hej! Necho testvér! — szól dörgő hangon. — Miért árultátok el az arcowi bandát?

Necho, aki felől egy pillanatig se lehet kétségünk, hogy nem más, mint Csajkó Pál, térdre esve rimánkodik:

— Kegyelem, hatalmas vajda! Nem tehetek róla. A feleségem, az a gonosz Szebra az oka. Ő vett rá az árulásra.

A függöny mögül két harcos elővezeti Szebrát, aki festői öltözetben, csillogó aranylánccal a nyakán, mély lesütött szemével régi ismerősünknek látszik: L'Estourbillon kisasszonynak.

— Beszélj, Szebra, — szól most a hatalmas vajda. — Már úgyis mindent tudok. Téged ki vett rá az árulásra?

— Péter lelkész és Kozák Mladen meg a felesége.

Erre elővezetik a harcosok Péter lelkészt és Kozák Mladent a feleségével. A nagyszakállú pópában kevesen ismernék meg a vidám Gusztáv urat, míg Goromboj Iván hatalmas válllaival kiemelkedik a porond tömegéből.

— Beszélj el az árulást, Necho testvér!

— Korimanowoba múlt hónap derekán bolgár banda érkezett. Lehettek valami negyvenen. Túrót és vaját vittem a vezérnek s úgy láttam, hogy mindnyájan fel vannak fegyverkezve. Este felé felkantároztam a lovamat és Dezoroba a kajmakámhoz lovagoltam. Elmondtam neki, mit láttam s ezért öt török fontot adott...

— Elég, — szól közbe a vajda. — A többi úgyis tudjuk. A kajmakám török katonaságot küldött a bandára. A deteche mentnek te voltál a vezére. A bandát mind egy szálíg legyilkolták. Igaz?

— Igaz, hatalmas vajda.

— Jól van, Necho testvér! Amikor a múlt télen összegyülekeztünk, mit mondtunk, mire esküdtünk meg? Arra, hogy mind a nemzeti ügyet fogjuk szolgálni. Ne legyenek se szerbek, se bolgárok, se macedonok. Egy nemzet legyen. És megesküvén, megesküdtünk a fegyvert. Ti mindannyian megszegtetek eskütokeket s ezért halálra vagytok ítélve.

Ezután méltóságteljesen, amint jött, kilovagolt a vajda, nyomában kísérete. Csúpan a bűnösök maradtak ott s néhány harcos. Az árulók szemeit fehér kendővel bekötötték, letérdepel-

VRANDUK VÁRA BOSZNIÁBAN.

tették őket és a harcosok sortüzet adtak. Az árulók a földre estek.

Hej, lett erre olyan taps, láрма, hogy csaknem összedőlt a sátor. Az öreg macedon-főnök az első sorban tombolt örömeiben és pisztolyával a levegőbe lőtt. A lelkesedésben zúgott, morajlott az egész nézőközönség. Burberry úr helyénvalónak látta, hogy néhányszor kilovagoljon a porondra és sapkájával jobbra-balra köszöngessen.

Már az agyonlöttek is felkeltek a földről és bevonultak a függönyök mögé, a közönség még mindig nem hagyta el helyét; tapsolt és ordított.

Végre a zöld ruhás cirkuszi szolga harsány hangon kiáltotta ki:

— Aki tovább is akarja látni az előadást, annak új jegyet kell váltania, újra kell fizetnie.

Erre sokan zúgni, morogni kezdtek, csak az öreg macedon-főnök helyeselte a dolgot és nyomban elhagyta helyét, hogy a kasszájánál megváltassa jegyét a további előadásra. Sokan követték példáját, mert még egyszer akarták látni a «csataképeket».

Bezzeg, most már nem kellett Gusztáv úrnak tréfiával mulattatni a piaci publikumot: a közönség értesülvén a «csataképek»-ről, hallván a fegyverropogást, néhány perc alatt megtöltötte a cirkuszt. A csengetyű megszólalt, kezdődött újra legelőről az előadás, hogy befejeződjön a sok puskadurrogással.

Délfelé, mikor már mindnyájan feketék voltak a puskaportól, az öreg macedon vajda, aki egy percig sem mozdult helyéről és talán már ötödször nézte végig a «csataképeket», a cirkuszi szolgálóval megüzente, hogy szeretne vajdatársával néhány szót váltani.

Burberry úr Csajkó Pál kíséretében csakhamar megjelent az öreg macedonnál. Hiába, az ilyen szorgalmas látogatót meg kell becsülni.

A vajda kezét nyújtotta:

— Már mondtam, hogy én Spacsov Jurdán vagyok, a kratobói vajda. Én mondom neked, hogy nagyon jól csináljátok a «csataképeket». És azt gondolom magamban, hogy ezeket a csataképeket látni kellene az én alattvalóimnak is, a szomszéd vajdaságok alattvalóinak és minden macedonnak.

Burberry úr, mikor Csajkó elmondta, hogy mit beszél az öreg, olyan mozdulatot tett, mintha azt felelné, hogy elég tágas a cirkusz, csak jöjjenek azok a macedonok.

— Értem, — folytatta a vajda, — csak hogy azok nem jönnek. Azok messze-messze laknak a hegyekben, falukban. Neked kellene odajönni és bejárni az egész földet, ahol macedonok, bolgárok laknak.

Burberry elgondolkozott.

— Attól pedig ne félj, hogy valami bántódás fog érni útközben. Adok neked pecsétes levelet. A legöregebb vajda pecsétjét ismerik mindenütt.

— Majd gondolkozom rajta, — felelt az igazgató.

— Én estig még itt maradok, — mondá a vajda s ezzel vége volt a beszélgetésnek.

A vajda a tarisznyájából egy kis elemózsiát pakolt elő, miután hűségesen megváltotta a jegyét a következő előadásra.

A vásárban már akkorára nagy hire keletkezett a «csataképek»-nek. A nép tödült a cirkusz felé, Burberry úrnak ragyogott az arca a puska-por-korom alatt.

— Ilyen attrakció! — susogta és számtalanszor megszorította a bal kezével jobbját. — Burberry, én gratulálok neked. Shakespeare irigyelhetné sikeredet, amelyet kis műveddel elértél. Burberry, nagy ember vagy!

Miss Atalanta, aki a pénztár mellett Mary-Mary asszonynak segédkezett, már a harmadik zacskó apró pénzt cipelte be az öltözőbe.

— Azt mondja a mama, hogy annyi a pénzünk, mint a polyva. — szólt a csodagyermek.

A közönség recsegett, ropogtatta odakünn az összetakolt fapadokat s így kezdeni kellett újra az előadást. Burberry megszólatta csengetyűjét, miközben felsóhajtott:

— Ó, hazám, te nem ismerted fiadat, idegenbe kellett jönnie, hogy megismerjék őt. Senki sem próféta otthon.

Szólt és megszorította ismét a kezét.

Estefelé, mikor végképp kimerülve beszüntették az előadást, vagy mint az igazgató mondta: a «pénzbeszedés»-t, az öreg macedon-főnök hívatta Burberryt.

— Nos, mit határozta, direktor? — kérdé.

— Elmegyek, ahová akarod, — felelt lelkesen Burberry.

A vajda erre megírta levelét szép gömbölyű cyrill-betűkkel, rányomta a levélre pecsétjét és az egész napi műélvezettől kifáradva, szép esendesen elköcogott a sátorból.

Este, mikor a nagy panorámás kocsikban összegyülekezve, meghányták-vetették a jövődőt, Burberry úr lelkesen kiáltott fel:

— Gyerekek, mindnyájan milliomosok leszünk!

Csak Kászoni Miklós mosolygott fanyarúl:

— Másképpen gondoltam a művész-életet, — sóhajtotta.

De ugyan ki törődött volna az ő gyermekes ábrándjaival, amidőn a szerenese látszott rámosolyogni a kis művész-társaságra?

TIZENEGYEDIK FEJEZET,

amelyben egy éjjeli látogatás zavarja meg a kis társaság nyugalmát, főként a társaság egyik tagját.

— Szabadságukért küzdő népek vadregényes földjére vezet végzetünk, — mondta lelkesen Burberry úr az elindulás napján, midőn buzgóságában a «csataképeket» már annyira átdolgozta, hogy minden idegen segítség nélkül, társulata tagjaival előadhata azt. Csajkó Pált hű-

séges szolgálatai elismeréséül szerződtette első istállómasternek.

A matróz keserű humorral tette hozzá:

— És utolsónak!

Miután ő volt az egyedüli istállómaster.

Azonkívül Csajkó tudta valamelyest az utat, mert kalandozásában már megfordult Mace-

el lehetett keseredve, mert voltaképpen egyéb nem látszott előttük, mint hegy, folyton magasodó hegylánc.

A nagy panorámás kocsik már tizedik napja dőcögtek, de még mindig nem érkeztek az igazi macedonok hazájába. Legalább is Burberry úr azt gondolta, akinek meggyőződése volt, hogy

BUKOVINAI VÁSÁRI JELENET. — Spitzer F. V. fényképe.

doniában, Albániában, sőt a monasztiri török börtönben is ült, mert lázadó gyanújába keveredett.

— Csak mindig hegynek fel, akkor bizonyosan elérjük Macedoniát. Onnan aztán már csak egy ugrás Szaloniki, az a híres város, amelyről már beszéltem.

Így beszélt a volt matróz és ha az a hat hegyi lovacska, amelyet Burberry úr a durazzo-i vásáron vett, értette az emberi nyelvet, nagyon

az igazi Macedoniában aranyból vannak a hegyek és méz foly a patakokban. Rongyos, félig néptelen falvakat találtak útközben, amelyeknek félvad lakói megbámúlták a nagy, vörösre mázolt kocsikat, de annyi pénze egyiknek sem volt, hogy meglátogathatta volna a nevezetes «csataképek»-et. Csak a ponyván szaporodtak a lyukak, amelyeket a műkedvelő látogatók vagdostak handsárjaikkal, kik onnankivülről, azaz ingyen szerették volna műélvezetüket kielégíteni.

Végre is Burberry úr megharagudott.

— Majd bolond leszek potyára pazarolni a puskaport, — dohogta.

S elhatározta, hogy addig nem tart előadást, amíg az első városba nem érkeznek.

A volt matróz megvakarta a füle tövét.

— Szent Bernátra, — dörmögte, — nem is tudom egész bizonyossággal, van-e Macedoniában város.

Burberry tréfásan hátra ütötte:

— Ugyan menj, te bolond! Hát a vajdák hol laknak? Majd bolondok lesznek talán a hatalmas vajdák valami rongyos kis faluban meghúzni magukat!

A matróz csak a vállát vonogatta:

— A vajdák néha a hegytetőn laknak és jubot őriznek, mert némelyik vajdaság csak akkora, hogy hárman laknak benne, a vajda, a felesége, meg a kutyája. Az alattvalók elszéledtek, háborúba mentek, kipusztultak.

A Csajkó beszédei sem bírták lehűteni a Burberry úr lelkesedését.

— Nagy dolog az, fiaim, — mondogatta, — hogy így neki merünk indulni egy vadidegen tartományra. A művészet szent nevében mászni sziklát, hegyet, tólni a kocsit úttalan-úton. Nagy dolog a művészet, fiúk.

— De még nagyobb a pénzvág, — dörmögte magában Kászoni Miklós, aki lassan-lassan kiábrándult igazgatójából, mikor látta, hogy a pénzszerzésért képes feláldozni az igazi művészetet és szívesen produkál kőcevést és görög-tüzet, ha abból haszna van.

Pedig most itt volt az ideje, hogy az ifjú lelkesedés virrasszon a fáradtság és csüggedés felett. Azoknak a rengeteg magas hegyeknek se-hogy sem akart végük lenni; ha nagynehezen felkapaszkodtak az egyik hegy tetejére, azon vették észre magukat, hogy egy még magasabb hegy állja el útjukat. A nagy panorámás kocsik csak a legnagyobb nehézséggel vergődtek tova a sziklás, járatlan úton. A lovcskák bizony nem bírták a súlyos kocsikat és a társaság hátulról tölta azokat. Majd mély árkok, szakadékok álltak el útjukat. Az árkokra hidat kellett verni. (No, ehhez pompásan értett a volt matróz! Úgy csinálta a hidakat, mint a karikaesapás.) A szakadékokat meg kellett kerülni. Ítéletnapig sem vergődnek ki a görbe hegyeknek ezen országából.

Hegy, kopár, komor, vigasztalan hegyvidék mindenfelé. Miklós naphosszat hiába hordozta hóna alatt a puskát, sasnál, mormotánál egyéb nem került esőve elé. Pedig a kamara üresedőben volt: a füstölt hús fogytán, Mary-Mary asszony úgy takarékoskodott a zsírral, mintha azon a kis bögrén kívül, amit magukkal hoztak, több zsír a világon sem volna.

— Istenverte hely ez! — fakadt ki egy este Gusztáv úr a tűz mellett, amelyet éjszakánként a hegyoldalban raktak. — Legalább már egy kecskét látnék valahol, vagy egy pásztor-kunyhót!

— A hegységnek ez a része — felelt a volt matróz, — kevésbé lakott, mint a túlsó. De hát ott is el lehet menni, mendegélni egész álló nap, hogy emberrel találkoznánk. Bezzeg, Szalonikiban más világ van.

— Ugyan hagyj nekem békét azzal az örökös Szalonikival! — fakadt ki Burberry. — Nekünk itt kell megtalálnunk a szerencsénket, vagy pedig sehol.

— Itt ugyan kereshetjük, — dörmögte Csajkó.

Egyszer estefelé, mikor már maguk sem tudták biztosan, hol kóborolnak, a volt matróz azzal tért vissza az erdőből, hol száraz galyat szedett, hogy két fegyveres emberrel találkozott. Nemsokára itt lesznek, mert nem szeretik, ha mindenféle idegenek csavarognak az ő hegyeikben.

— Miféle emberek azok? — kérdezte az igazgató.

— Azt hiszem, felkelők, — felelt sűgva az istálló-mester.

Burberry úr felkiáltott:

— No, végre-valahára találkozunk igazi felkelővel. Mary-Mary, vendégeink lesznek vacsorára!

De bizony a felkelők nem jöttek. Megették már a vacsorát is, a hegyekre leereszkedett az a mély, sötét éjszaka, amelyben három lépésszámra nem látni előre. A vándor-társaság hallgatósza hevert a tűz körül, de se közelről, se távolról nem hallatszott semmi nesz. Egy hegyi patak rohant a völgyben, annak a folyása hallatszott csak elmosódva, mintha álmában hall valamit az ember.

Burberry úr már éppen korholni kezdte első istálló-mesterét, hogy bolonddá tette, mikor feje fölött a sötétségben megszólalt egy mélyen rezgő, dallamos hang:

— Kik vagytok és mi járatban vagytok?

Burberry úr ijedten fordult hátra. A sötétség köpenyegéből két alak lépett elő. Az igazgató úgy látta, mintha még többen, tizen-húszan álltak volna nem nagy távolságra a hegyoldalban, de hát lehettek azok sziklák is.

A két alak a tűz fénykörébe érve, felemelt fegyverrel közeledett. A macedon felkelők rendes öltözete volt rajtuk. Szíjjas saru, bő nadrág, tarka, kihányt ujjas, derekukon széles öv, fegyverekkel. Az egyik fiatal, csupas arcú legényke volt, a másik öszbajúszú hatalmas alak.

Burberry úr, mint aki régen el van már készülve az eféle találkozásra, gyorsan előrántotta zsebéből az öreg vajda pécéses levelét.

— Itt az útlevelem! — mondta.

A fiatalabbik kezébe vette az irást, egy pillantást vetett pécésjére, aztán leeresztette a kezében tartott revolvert. Öreg társa követte példáját.

— Éppen titeket keresünk, — folytatta a fiatalabb azon a különösen lágy, dallamos hangon, amelyet sehogy sem bírt durvává tenni, hiába akarta mindenáron. — Spacsov vajda nálatok

időzött élete utolsó napján, mint azt nekünk hírül hozták. A vajdát hazafelé jövet meggyilkolták. Nem tudnátok, ki volt a gyilkosa?

Burberry úr, mikor a volt matróz megmagyarázta neki a kérdést, elrémülve terjesztette ki a karjait:

— Szentséges atyám! A derék vajdát meggyilkolták. Vajjon kik lehettek azok az elvetemedett gonosztevők, akik kezét mertek emelni a tisztaságra?

— A vajdának voltak ellenségei. Mi majd megtaláljuk őket.

— Ki vagy te, kedves ifjú? — kérdezte Burberry. — Ül le ide közénk.

— Sietős az útam. Én vagyok az, aki a vajdát meg fogom bosszulni. Kiirtom azokat családostól a föld színéről, akik őt meggyilkolták.

Így szölt az ifjú idegen és gyönyörű sötét szeme úgy világított, mint két lámpás.

Bárcsak már kívül lennénk ezen a tartományon, ahol a nők éppen oly szilajak, mint a férfiak.

Sokáig beszélgettek még halkán a szép Szerbáról, aki elindult felkeresni apja gyilkosait. Kászoni Miklósnak ragyogott a szeme.

— Gyönyörű ország! — mondta.

Mary-Mary és miss Atalanta helyeslőleg bólintottak. Csak L'Estourbillon kisasszony sóhajtott fel panaszosan:

— Ó, bár már ne kellene egyszer sziklán aludni.

A tűz csendesen pislákol. Miklós a kialvó parázsba bámúlt, amely kékes fényvel szikrázott. A fényben, árnyban csodálatosan bontakozott ki előtte a Szerba alakja villogó ferde szemével, szenvedélyes arcával. Úgy érezte, hogy rajongva gondol a hőslélekű leányra.

— Bolondság, — sóhajtotta, — hisz talán soha sem látom többet.

Az utolsó parázs is kialudt a tűzhelyen.

IDOMITOTT MEDVÉK.

— Hiszen te nem is vagy férfiú, — folytatta Burberry úr. — Hogyan vállalkozol tehát a retentő feladatra?

Az idegen erre a szóra elpirosodott.

— Én Szerba vagyok, a meggyilkolt leánya. Két fia volt a vajdának. Mind a két bátyám áldozata lett már szabadságharcunknak. Vérük, amely a hazáért omlott, hegyeinket füstölte be. Most én rajtam a sor bosszút állani apámért és bátyáimért.

— Bosszút! — hangzott föl a sötétben a vad kiáltás, mint egy kardal. A kiáltást az alvó hegyek százszorosan verték vissza. Visszhangzott az a völgyben is, mint egy dördülés.

Mire elhangzott a kiáltás visszhangja, Szerba kíséreléssel eltűnt a sötétségben. Olyan nesztele nélkül, nyomtalanul, amint jöttek.

Burberry belemeresztette tekintetét az éjszakába.

— Veszedelmes emberek, — dünnyögte késsőbb. — Látnak a sötétben, mint a macskák.

TIZENKETTEDIK FEJEZET.

A mester megbánja művét.

Ködös, hideg éjszakák jártak a hegyek között. Ha a tűz, amelyet esténként közérővel raktak és élesztettek, kialudt, a vándortársaság ugyancsak didergett a szabad ég alatt. Egyenként másztak be a panorámás kocsikba. Reggelre ébredve, azon vették észre magukat, hogy valamennyien együtt vannak a kocsi belsejében, mely deszkafalaival bizonyos mértékben védelmet nyújtott az éj hűvössége ellen.

— Bár már csak valami falura akadnánk, — sóhajtozott Burberry úr. — Csupa kódorgó, nomád pásztorral találkoztunk eddig. Talán nincs is falu ebben az egész tartományban?

— Dehogy is nincs, — szölt az egykori matróz. — Csak azt nem tudom egész bizonyossággal Macedoniában járunk-e vagy Albániában? Ezt a két tartományt csupán egy hegyszoros választja el egymástól. A különbség pedig közöt-

tük az, hogy Albánia még vadabb, ismeretlenebb, mint Macedonia. Volt egy kapitányom, aki nagyon szeretett és földrajzra tanított, ha unalmas utazásunk volt, ő mondta, hogy Albánia valóságos ismeretlen világ Európában. Még csak bizonyos térkép sincs róla. Nem ismerik azt még a török basák sem, akik benne parancsolnak.

Burberry úr keserves arcot vágott:

— Honnan ismerjem akkor én? Bár már kiutnánk ebből a zordon országból. Csupa hegy, kő, meg saskeselyű. Hogy egészen azt ne higgyük, hogy rajtunk kívül nincsenek már élő emberek, találkozzunk hébe-korba egy-egy szótalan pásztorral, aki löfegyvert hord a vállán.

Hátha csak éppen falut akart Burberry úr, teljesült a kívánsága. Az nap délután, mintha csak a tündérek jártak volna a kezére, egy mély hegyszakadéknál, lombos fák között házakat pillantott meg, amelyek elszórva, de mégis egy csomóban hevertek a hegyoldalon: mint valamely nyáj, amelyet összerelt lusta pásztor.

A nagy komédiás-kocsik nehezen kapaszkodtak felfelé, az egész társaság tolta a kocsikat. Burberry úr legelő haladt és lehorgasztotta a fejét, busúlván azon, hogy erre az útra határozta el magát.

Egyszerre egy nagy sziklánál három fegyveres ember lépett a kocsik elébe és megfogták a lovak zablját. Marcona, nagy bajszú, sötét tekintetű férfiak voltak. Az övük tele pisztolyal, handszárral.

Burberry úr úgy megrémült látásukra, hogy idejében leült az út mellett egy szikladarabra. — Hé, matróz, első istállómasterem, gyere elő, — kiáltotta kétségbeesetten.

A kiáltásra, amelyet nem értettek az útonállók, mind a hárman Burberryre szegeztek fegyverüket. Az igazgató eltakarta az arcát.

A hátulsó kocsis mellől ekkorára előkerült Csajkó Pál.

— Kik vagytok, hová mentek? — kérdezte az az egyik marcona férfiú.

A volt matróz, amennyire tudta, elmagyarázta utazásuk célját.

A férfiak összenéztek:

— Talán bizony ti vagytok azok a komédiások, akik Durazzóban a «Csataképeket» játszottátok? Csajkó boldogan integetett fejével.

— Hallottuk ám, hogy az árulókat agyonlövik. Néhány barátunk látta a komédiát és elmesélte nekünk. Derék férfiak vagytok.

Mikor az első istállómaster elmondta Burberry úrnak, hogy miről van szó, annak egyszerre elmúlt minden eddigi ijedelme. Felugrott helyéről és kalapját levéve, meghajtotta magát. Emígy akarván jelezni, hogy ő ama nevezetes «Csataképek» valóságos szerzője.

A marcona emberek egyike folytatta:

— Gyertek be a faluba. Éppen ítélet lesz, a vének tanácskoznak három áruló kivégzése felett. Azután majd megmutatjátok, hogy mit tudtok.

A falu már nem messzire volt. Félig sziklából,

félig fából épült rongyos viskók álldogáltak a hegyoldalban. Kerítésnek, udvarnak se hirté, se hamva. A házörző ebek, mind megannyi éhes farkasok robantak elő. A kutyaugatásra innen is onnan is kiugrott egy-egy fegyveres ember. Taglejtésekkel, kiabálással kérdezősködtek, aztán megnyugodva vonultak vissza.

— En azt hiszem, — sügta a volt matróz Viktor fülébe, — hogy egy rabló faluba kerültünk.

— Miből következtetted ezt? — kérde Viktor.

— Abból, hogy sehol se látok házi állatokat.

Már pedig valamiből csak élnek ezek az emberek is. Macedóniában és Albániában számtalan rabló-falu van. Amelyik lakosnak nincs háziállata, azt nyomban megfogják a török rendőrök, — ha tudják. Mert az biztosan rabló.

— Igazad lehet, — mormogta Viktor. — Ilyen kemény tekintetű, zordon férfiakat még nem is láttam. Csak ép bőrrel meneküljünk közülök!

Akkorára már egy csomó gyerek is járt a kocsik nyomában. Piszkos, elzüllött gyermekhad, amelyek minduntalan a kocsik belsejében szerettek volna kotorászni.

— A híres szabadsághősök gyermekei, — mormogta gúnyosan Miklós.

— Azok a szabadsághősök is többnyire rablóvezérek, — szolt Csajkó Pál. — Bátorabbak, vakmerőbbek a többinél, ezért hősök. A bandájukkal eljárnak rabolni, lopni, még Görögországba is. Amíg a zsákmányból tart, addig otthon ülnek. A csendőrök, katonák ellen egész hadjáratokat folytatnak.

— Hát a szabadságharc az semmi? — kérde Miklós.

— Ha valamelyiket felkötik közülük, akkor azt mondják, hogy a szabadság áldozata volt. Pedig csak bűneinek vette el méltó jutalmát.

Eközben a falu közepére értek. Egy nagy lombos tölgyfa állott ott és a fa alatt hosszú, földbe cölöpözött asztalnál egy csomó fegyveres ember ült. Valamennyinek fehér volt a szakálla, a legfehérebb és legnagyobb szakállú ült az asztalfőn.

— Menjetek oda Prizden vajdához és kérjete bocsánatot azért, mert itt vagytok, — szolt a vezetőik egyike.

Csajkó Pál szótlanul engedelmeskedett. A vajda figyelmesen meghallgatta szavait, intett embe-reinek, aztán újra behúnyta a szemét, mintha álomba merült volna.

A három vezető pedig nyomban hozzálátott a munkához. Előbb átkutattak a ruházatokat a társulat tagjain, később a kocsik belsejét tették vizsgálat tárgyává. A kutatás után jelentették, hogy nem találtak semmi olyasmit, amit kerestek.

A nagyszakállú vajda erre felriadt álmából és fekete szemét meglepetten, dühösen fordította a jövevényekre.

— Hát ti pénz nélkül utaztok? — kérde felháborodva.

— Szegény vándorkomédiások vagyunk, — felelt nagy alázattal a volt matróz.

— Jó, jó, — legyintett a vajda kezével, — majd tüzetesebb vizsgálatot tartunk. Most pedig, vitézek, folytassuk a tanácskozást, amelyért összegyülekeztünk. (Folyt. köv.)

KÉPEINKHEZ.

Két érdekes képet mutatunk be mai számunkban olvasóinknak.

Az egyik egy népviseleti kép, melyen bukovinai embereket láthatunk, amint éppen a vásáron alkudoznak valami portékára. Úgy látszik nem tudnak megegyezni mert mindakettő már indulásra készen áll. A háttérben már sikeresebb a vásár, ott már méri a bosnyák asszony a portékáját és a vevő már ki is fizeti.

Csak azt jegyezzük meg, hogy ez a szép kép nem festmény, hanem fénykép.

A másik képünk idomított medvéket mutat be. Fiatalok még a mackók s bizony nehezen megy a hintázás. A középső még a legügyesebb, ki még a golyón is szépen mutatja be művészetét.

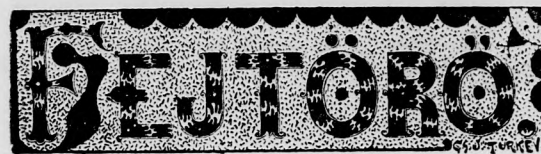
AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

Vörösmarty-ünnep. A budapesti Röser-tanintézet önképzőköre december hó 4-én Vörösmarty-ünnepélyt tartott a következő műsorral: Himnusz, énekelte a vegyes kar. Megnyitó beszéd, mondta Gille József. A vén cigány, szavalta Máriássy M. Ünnepi beszéd, mondta Gellért Jenő tanár úr. Liszt Ferenc átiratában: Magasan repül... zongorán előadta Hertzka József. Részlet Marót bából, előadták Révész Mihály, Littkei József, Krausz Miksa. Winawsky: Legenda, hegedűn előadta Bárdos Béla, zongorán kísérte Hertzka József. Petike, szavalta Révész Mihály. Szózat, énekelte a vegyes kar.

A budapesti kegyesrendi főgimnázium ifjúsága december 7-én Immaculata-ünnepet rendezett változatos műsorral.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Mondatrészek címen vaskos kötet hagyta el a Franklin-Társulat nyomdáját. A könyv szerzője Kalmár Elek igen beható tanulmányok alapján összefoglalta mindazt, amit eddig a külföldi és hazai tudományos irodalomban a mondatrészekről mondtak. Ezekből az eredményekből azután megalkotja a maga helyes ítéletét, mely nagy éleslátásról s széleskörű tudásról tanúskodik. Különösen a határozókról szóló részt ajánljuk az érdeklődők figyelmébe. Azok, akik a magyar nyelvel szeretettel foglalkoznak, bizonyára érdekes olvasmányra találnak Kalmár könyvében. A vaskos könyv ára 2 kor. 50 fill. Megrendelhető a Franklin-Társulatnál.

Történelmi kérdés:

Ki volt az az angol tengernagy, aki 1882-ben a lázadó egyiptomiaktól megszállott Alexandriát össze-lövette és megadásra kényszerítette? (Imreh Béla.)

Számtani kérdés:

Valamely tőke 5% mellett más oly tőkével, mely 4½% mellett kamatozik, évenként 853-2 korona kamatot hajt. Ha az első tőkét 4½%-ra, s a másodikat 5%-ra helyezzük el, akkor a kamat évenként 13-5 koronával kisebb, mint az első esetben. Mekkora a két tőke? (Nord Frigyes.)

Irodalomtörténeti kérdés:

Kisfaludy Károly honnan merítette «Iréne» című drámájának tárgyát? Mikor jelent meg? (Bárczy Jenő.)

Képrejtvény:

Megfejtési határidő 1904 december 18.

9. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Algebrai kérdés: A paralelogramm egyik oldala 19 méter, másik oldala 26 méter. — **Történelmi kérdés:** Romulus Augusztulus. 476. — **Irodalomtörténeti kérdés:** A Nibelung-énekből vette, hol Siegfried gyilkosát is tetemrehívás által ismerik fel. — **Képrejtvény:** Balga, ki máról holnapra halasztja dolgát.

Helyesen fejtették meg: Schweitzer Oszkár, Ungár Sándor, Simon Gyula, Schwarz Gyula, Kalisch fivérek, Pálffy Aladár, Thier Győző, Eckerdt Elek, Fodor János, Lefkovits Vilmos, Vojnich Gusztáv, Kuzma Albert, Reményi József, Hidvéghi Pál, Nord Frigyes, Ungár Endre, Ruber József, Furgyik Kálmán, Brummer Imre, Havas Péter, Milutinovits Corinna, Mészáros György.

A kitzított könyvjutalmat (Baksay Sándor: Gyalog-ösvény) Vojnich Gusztáv lugosi előfizetőnk nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

R. I. Forduljon kérésével a kiadóhivatalhoz. Szívesen megküldi a karácsonyi könyvjegyzékét. — **H. I.** (Alsó-Lendva). A mutatványtúl beküldött két versszak

elég volt izleltőnek, a többi hat versszakra nem vagyunk kíváncsiak. Nem kell mindenkinek okvetlenül verset írnia. — **H. N. J.** Jelentéktelen apróság. Egy-két sor benne kellett magát, de egészben véve nem üti meg a mértékünket. — **Magyarok költője** (Zenta). Ne pengesd, fiam, még a lantod, a húr nem ad még tiszta hangot, újaid gyöngék s a nemzet szomorú érzelmeit hadd tolmácsolják mások. Egyébként versikédnek a tartalma nem silány. Ezt megnyugtatósodra és vigasztalósodra nyugodt lélekkel mondhatjuk. — **P. D.** (Budapest). A szerkesztőnk «Kenyér és becsület» című könyve a Franklin-Társulat kiadásában jelent meg, de kapható minden könyvkereskedésben. — **Erettségi.** Amint halljuk, az idén a Markó-utcai áll. főgimnáziumban tartják meg, de ettől ön már elkésett, mert mire e sorokat olvassa, az írásbeli vizsgálatnak már vége van. — **Ifjúsági előadások.** A Nemzeti Színházban hétfőn szoktak ifjúsági előadásokat tartani. Jegyek az iskolákban kaphatók. — **Csüggedő lélek.** Nem szabad csüggednie! Az első lépés mindenütt nehéz, de aki- ben kitartás és erős akarat van, annak célját el kell érnie. Az ön célja szép és nemes, ne tévesse el a szemé- elől; fogjon hozzá újra a munkához! Mi igaz szívünk- ből szerencsét kívánunk, de a siker öntől függ. — **Bírálat.** 1. Tárgyilagos és nyugodt hangú. A személyeskedést kerülni kell. 2. Jelesebb műbíráloinknak a műveit olvasgassa figyelemmel. 3. Megjelent a Jeles írók tárában, a Franklin-Társulatnál. — **Sch. Gy.** (Paksa). Fölvételit az olasz nyelvből, földrajzból, számtanból és mértanból kell tennie. — **Kiváncsi.** Hogy az oroszok és japánok mikor kötnek békét, azt mi önnek előre nem jósolhatjuk meg. Azt hisszük, hogy az intéző körök sem tudnák azt ma megmondani. — **Sch. L.** (Szabadka). Kérdésedre a jövő számban válaszolunk. — **R. Ö.** Irjál V. P. gimnáziumi II. o. tanuló címére (Budapest, VII., Peterdy-utca 37., I.), ő szívesen cserél. — **I. M. M.** (Devecser). Rejtvényed nem közölhető. —

UNIVERSUM.

Találmányok, felfedezések, utazások, vadász- kalandok, természetcsodák, hasznos tudnivalók, mulattató és tanulságos kísérletek

évkönyv a család és ifjúság számára.

Szerkeszti

HANKÓ VILMOS dr.

Értekezéseikkel közreműködtek: Ábrányi Emil, Bálint Imre, Baumgartner Alajos, Biró Lajos, Bozók Endre dr., Brozik Károly dr., Cholnoky Viktor, Dénes Lajos dr., Dietz Lajos, Erődi Béla dr., Garády Viktor, Gáspár János dr., Gáspár Károly, Ifjú Hegedűs Sándor, Heller B. dr., Herman Ottó, Hoffmann Ottó, Jakab Ödön, Krécsy Béla, Lasz Samu, Lázár Pál, Paszlavszky József, Pekár Gyula, Philipp Kálmán, Rákosi Viktor, Ráth Arnold, Semayer Vilibald dr., Serényi Gusztáv, Szekeres Kálmán, Tompa János dr., Vörös Tibor, Wartha Vince dr.

Tull Ödön és Belloni László rajzaival és számos képpel.

I. és II. kötet egy-egy kötet ára díszes kötésben 8.50 korona.

Kapható minden könyvkereskedésben vagy a kiadónál:

Lampel Róbert könyvkereskedése
(Wodianer F. és fia) részvénytársaságnál
Budapest, VI. kerület Andrassy-út 21-ik szám.

Magyar királyi államvasutak.

Értesítés.

Belgrád felől Budapest keleti pályaudvarra d. u. 1 óra 10 perckor érkező gyorsvonat Fülöpszállás állomáson d. e. 11 óra 37 perckor, a Nagyváradi felől Budapest keleti pályaudvarra d. u. 1 óra 50 perckor érkező gyorsvonat pedig Maglód állomáson d. u. 1 óra 17 perckor f. é. december hó 5-től kezdve utasok fel- és leszállása céljából rendszeresen meg fog állani.

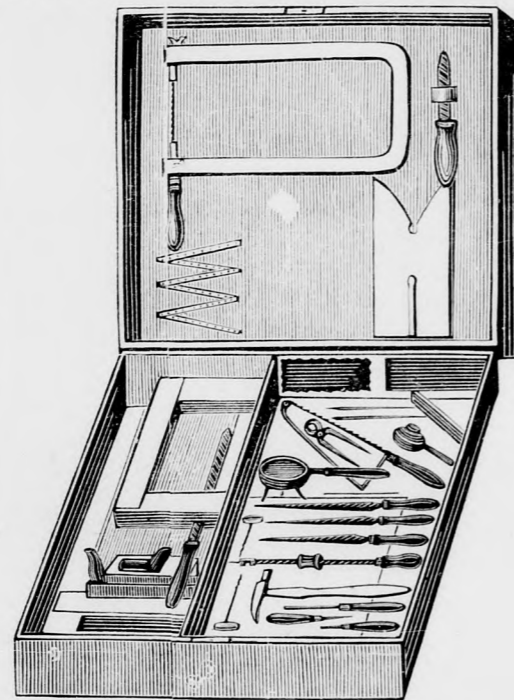
Budapest, 1904 december hó 2-án.

Igazgatóság.

LOMBFÜRÉSZ MUNKA

a legkedvesebb foglalkozása a tanuló ifjúságnak, ha lelkéjét már elvégezte. Fejlesztí izlését és játszva nagy kézügyességre tehet szert, s a mellett pompás szórakozást nyújt. Nem kell hozzá mester, mindenki magától megtanulja! Ilyen kazettában egy valószínű kis műhely van berendezve és különböző nagyságban kaphatók.

Kérjetez *azonnal* egy levelezőlapon *képes árjegyzéket*, melyet ingyen küldök meg. 10715

És kérjetez karácsonyra egy ilyet, mert szüleiteknek is csak örömet szereztek, ha tanulságos dologgal töltitek el az időt. Lombfűrész szerszámok, fényezett dobozban:

Tartalma	1.	2.	3.	4.	szá- mú darab
Ára	7.—	10.—	15.—	20.—	korona
Rekesszel	8.—	11.60	16.40	21.60	

Kaphatók még ugyancsak nálam faégetéshez, fafaragáshoz és fűmetszéshez való szerszámok is. Mindezekhez több mint 4000 szebbnél-szebb minta.

FISCHER LÁSZLÓ

lombfűrész és műkedvelő szerszám különlegességek üzlete,
Budapest, IV. Károly-utca 4., 8. sz. bolt.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK :	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES. Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám. Kéziratokat nem adunk vissza.
Fél évre ... 4 kor. 80 fill.		
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.		
Megjelenik minden vasárnap.		

COPPERFIELD DÁVID

ÉLETE ÉS VISZONTAGSÁGAI.

Irta Dickens Károly.

Az ifjúság számára átdolgozta Mikes Lajos.

XVI.

Amennyire visszaemlékezem, az a vad gondolatom lehetett, hogy elszaladok egyfolytában Doverig. De zavart érzelmeim nemsokára tisztában látták a dolgot, mert a Kent Roadon megálltam egy terraszon, leültem egy kűszöbre bágyadtan és kimerülten, s alig volt már annyi lélegzetem, hogy ládám és fél guineám elvesztését sirathassam.

Közben besötétedett; hallottam, hogy az órák tizedt ütöttek, amint ott ültem, hogy kipihenjem magam. De szerencsémre gyönyörű nyári éjszaka volt. Mikor újra lélegzethez jutottam, feltápászkodtam és tovább mentem. Nyomorúságom közepette sem gondoltam arra, hogy visszatérjek.

De hogy összes készpénzem három félpenny volt, ez a körülmény, noha folytattam az útam, nem kevésbé aggasztott. Miközben nyomorúságosan tovább vergődtem, egyszer csak véletlenül egy kis bódé elé vetődtem, amelynek ez volt a felirása: «Itt ócska ruhák a legjobb áron megvétetnek». A bódé gazdája ingujjban, pipázva az ajtóban ült.

Micawber úrénál legutóbb szerzett tapasztalataim azt sugallták, hogy itt tán módját ejthetném annak, hogy az éhség farkasát egy kis ideig távol tartsam magamtól. Befordultam a legközelebbi mellékutcába, levettem a mellényemet, szépen összecsavarva a hónom alá fogtam, s visszatértem a bódé elé, hogy eladjam. Hosszas alkudozás után kilenc pennyért el is

adtam, s jóéjt kívánva, ezzel a pénzzel gazdagabban, de mellény nélkül távoztam. Mikor azonban begomboltam a kabátomat, ez nem nagy baj volt.

Tisztában voltam vele teljesen, hogy legközelebb a kabátomra kerül a sor, s hogy útam javát Dover felé ingben és nadrágban kell majd megtennem, sőt szerencse lesz, ha még így eljutok odáig. Egyébként azonban azt hiszem, nem aggasztott túlságosan ügyes-bajos állapotom, mikor zsebemben a kilenc pennyvel újra utnak indultam.

Különös tervem támadt az éjszaka eltöltésére. A régi iskolám hátsó fala mögött akartam lebeveredni, egy sarokban, ahol rendszeren szénaboglya szokott állani. Azt képzeltem, hogy féligméddig az is társaság lesz, ha a fiúk s a hálószoba, ahol mesélni szoktam, oly közel lesznek hozzám.

Alaposan el voltam gyötörve, mikor végre felkapaszkodva kibukkantam a blackheathi fensikra. Nagy ügyvel-bajjal találtam csak meg a Salem-házat; de megtaláltam, s megtaláltam a sarokban a szénaboglyát is, és lefeküdtem a tövébe, miután előbb körüljártam a falat, felnéztem az ablakokra és láttam, hogy sötét és csendes az egész ház. Soha sem fogom elfelejteni, milyen elhagyatottnak éreztem magam, mikor először fekdtem le, anélkül, hogy fejem fölött fedél lett volna.

Elaludtam és aludtam, — bár alvás közben éreztem, hogy fádom, — amíg a nap meleg sugarai és a Salem-ház ébresztő csengőjének a szava fel nem ébresztettek. Hamarosan neki vágtam a hosszú, poros útnak, amely, tudtam, hogy a doveri országút, akkorról, mikor én is a Salem-ház lakója voltam, s amikor aligha gondoltam arra, hogy valamikor így fogok majd gyalogolni az országúton, mint most.